

*Ювілей – це не свято старості
ювілей – це зрілість життя!
Він дарує вам море радості і
безмежжя людського буття*

МУСІЄНКО МИКОЛА МИКОЛАЙОВИЧ

(до 80-річчя вченого)

Видатному вченому і педагогу, добре знаному як в Україні, так і за її межами, провідному фахівцю в галузі фітофізіології, доктору біологічних наук, професору, академіку Національної академії аграрних наук, заслуженому діячу науки і техніки України, заслуженому професору Київського національного університету імені Тараса Шевченка Миколі Миколайовичу Мусієнку виповнилося 80 років від дня народження і 55 років наукової та педагогічної діяльності.

Микола Миколайович народився 11 січня 1941 року в с. Смош, Прилуцького району, Чернігівської області в селянській родині і виховувався на кращих традиціях українського села. Після закінчення школи, вступив до Сокиринського сільськогосподарського технікуму, отримав диплом з відзнакою за фахом “Агрономія” і вже з весни 1961 року почав працювати агрономом-економістом колгоспу ім. Жданова в смт Куликівка, Чернігівської області. Та тяга до знань взяла верх, і він спочатку продовжує свою професійну освіту на заочному відділенні Української сільськогосподарської академії, а після закінчення двох курсів агрономічного факультету вступає до Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка.

У 1963-1968 рр. навчався на денному відділенні біологічного факультету даного університету. Після закінчення університету вступає до аспірантури при кафедрі фізіології рослин КДУ, яку закінчив успішним захистом кандидатської дисертації на тему: “Сортовые особенности метаболизма и термоустойчивости озимой пшеницы” (1971 р.). Можна вважати, що 1971–1976 рр. – це був період становлення Мусієнка М. М. як педагога, були підготовлені і апробовані програми нових спецкурсів, навчально-методичні розробки певних розділів спецпрактикумів з

фітофізіології. Водночас його залучають до науково-організаційної роботи. З серпня 1972 року він призначений на посаду заступника декана біологічного факультету КДУ. В жовтні 1976 року Мінвуз СРСР командує доцента М. М. Мусієнка в Республіку Куба, спочатку як консультанта Центру живлення цукрової тростини Гаванського університету, а пізніше, після реорганізації структури університету, він працює до 1979 року на посаді радника. М. М. Мусієнко сформував наукову школу фітофізіологів у Гаванському університеті, яка стала науково-методичним центром не лише для Куби, а й фахівців з інших країн Латинської Америки. За пропозицією радника М. Мусієнка, вперше на Кубі, було затверджено Спеціалізовану Вчену раду для захисту дисертацій на здобуття вченого ступеня кандидата біологічних наук за фахом “фізіологія рослин” в інтернаціональному складі, куди ввійшли вчені різних країн світу. Співпраця Мусієнка М.М. з кубинськими колегами не припинилась із закінченням даного контракту і донині. Він продовжує координацію науково-дослідних робіт департаменту, проводить короткотермінові курси по підвищенню кваліфікації викладачів для інших вузів Куби, організовує створення біотехнологічного центру Куби. З вересня 1979 року М.М. Мусієнко повертається в рідний університет і продовжує працювати доцентом кафедри фізіології рослин, заступником декана, деканом (1982-1985 рр.) біологічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка. У 1985 р. захистив докторську дисертацію (“Жароустойчивость озимой пшеницы и её диагностика”).

У 1990 р. він очолює кафедру фізіології рослин і створює при ній науково-дослідну лабораторію “Фізіологічні основи продуктивності і стійкості рослин”. В нашій країні і далеко за її межами академіка М. М. Мусієнка знають як фундатора і керівника наукової школи “Фізіолого-біохімічні основи формування стійкості та продуктивності рослин в стресових умовах”, затвердженої Міністерством науки України в 1996 р., як керівника спільних науково-дослідних проектів з вченими Республіки Куба, Польщі, Бельгії, Швейцарії, США, Канади.

Він підготував понад 30 кандидатів і докторів наук, які успішно розвивають дослідження в галузі екологічної фітофізіології, продовжує керувати аспірантами та докторантами.

Мусієнко М.М. завжди прагнув до інтеграції в міжнародні наукові організації. З перших років незалежності України з власної ініціативи провів роботу щодо вступу Українського Товариства Фізіологів Рослин до Європейської Асоціації фізіологів рослин (FESPP), а з 1992 року впродовж 8-11 Конгресів FESPP працював в цій міжнародній організації, як національний делегат від фізіологів рослин України.

Професор М. М. Мусієнко добре розумів, що для розв’язання актуальних проблеми екології потрібні кваліфіковані кадри. Тому він обґрунтував відкриття спеціалізації з екології рослин в Київському університеті, написав і видав перший на теренах країн СНД підручник “Екологія рослин” К., Либідь, 2006, 428 с. За його пропозицією, рішенням Вченої ради Київського університету ім. Т.Г. Шевченка в 1995 році очолювану ним кафедру перейменовують на кафедру фізіології та екології

рослин. Вперше за його пропозицією в Київському університеті було відкрито аспірантуру за фахом 03.00.16 – “Екологія”.

Ним підготовлено перший в Україні навчально-методичний комплекс з фізіології рослин, куди увійшли підручники «Корневое питание растений» (1989), «Фізіологія рослин» (1995), «Фотосинтез» (1995), «Фізіологія рослин. Практикум» (1995), які були затверджені Міністерством освіти для всіх вузів України, де вивчається нормативний курс «Фізіологія рослин». Цю роботу відзначено Премією Тараса Шевченка Київського національного університету (1998).

Свій багатий педагогічний досвід він узагальнив в майже 30 виданнях підручників, навчальних посібників з грифом МОН України, рекомендованих для всіх вузів та загальноосвітніх закладів, де вивчають нормативні та спеціальні дисципліни з біології, екології, фітофізіології:

Його професійні успіхи в науково – педагогічній діяльності відзначені науковою громадськістю та державою: золота і срібні медалі ВДНГ СРСР (1984, 1986), почесна відзнака “Відмінник народної освіти” МО України (1986), нагорода Ярослава Мудрого АН ВШ України (1995); міжнародне звання “Соросівський професор” (1996); Лауреат премії ім. Тараса Шевченка Київського національного університету (1998), премії Президії НАН України ім. М. Г. Холодного (1999), Заслужений діяч науки і техніки України (2000), Заслужений професор Київського національного університету імені Тараса Шевченка” (2008).

Щасливі його учні, бо знають, що завжди знайдуть порозуміння, дружню підтримку, конструктивні поради свого Вчителя, постійне спілкування з яким породжує натхнення, інтелектуально збагачує. Сили Вам і наснаги, великого щастя ще багато років бачити, як праця Вашого розуму, серця й рук йде на добро людям рідної України.

Щиро вітаємо ювіляра, бажаємо міцного здоров’я, творчого довголіття та успіхів у науково-педагогічній діяльності.

